

Transkribering av intervjun ”Samtal om social delaktighet”

Musik

BERÄTTARRÖST Du ska nu få ta del av tips och erfarenheter om social delaktighet från två elever med blindhet.

Liv går i årskurs 7 och spelar cello, piano och blockflöjt på fritiden. Favoritkompositören är Vivaldi och vankas det fika är det dammsugaren som står överst på önskelistan.

Tenorsångaren Emil går andra året på gymnasiet och är liksom Liv musikintresserad. Han spelar klassiskt piano och följer Melodi-festivalen med stort intresse.

Samtalet leds av Annika Wallin.

ANNIKA Vad innebär social delaktighet för er?

LIV Det innebär att man får en god möjlighet att få kompisar, både utanför skolan och i skolan, och att man ska ha samma villkor som alla andra även fast man inte ser.

EMIL Ja, social delaktighet det innebär att man har kompisar i olika situationer och får ... kan delta i en grupp på samma möjlighet som om man inte var synskadad.

ANNIKA I vilka situationer på skolan är det lättast att vara socialt delaktig?

LIV Det är väl framförallt i klassrummet och i allmänhet när lärare finns i närheten, skulle jag säga.

EMIL När lärare är i närheten eller när vi ... speciellt när vi gör grupp-arbeten i olika ämnen, speciellt i teoretiska ämnen, eller när man gör ett projekt.

ANNIKA Tycker ni att klasskompisarna behöver få någon information om synnedsättningar?

LIV Ja, absolut. Det tror jag är jätteviktigt, för att man kanske har många frågor och ... Ja man kanske vill få chansen att ställa dem innan man börjar försöka att ge sig på att försöka bli kompis med personen. Så jag tror att det är väldigt viktigt att de får information och får veta att vi inte är så mycket annorlunda, vi som har en synnedsättning

egentligen. Utan att det som skiljer är att jag har en synnedsättning, helt enkelt.

- EMIL Ja, det är ju bra att man informerar om det så att man vet vad synnedsättningen innebär för just den personen, för det är ju individuellt. Och när man blir äldre kan det ju också vara så att man är lite nervös och vet inte riktigt om den personen blir ledsen av det. Så det är bra att man informerar så slipper man fråga och så blir det också lättare att man försöker bli kompis med den personen. För att det enda som skiljer, det är ju synnedsättningen.
- ANNIKA Är det någon skillnad på delaktigheten i klassrummet och på rasten?
- EMIL Det är ju så att på lektionerna, då är det mer kontrollerat, mer struktur, att lärare finns i närheten och man ... och bestämda platser. Och på rasterna, då är det lätt så att folk springer iväg och man har inte samma kontroll. Jag har ju mer hjälpmedel som man behöver packa ner så då kommer jag ofta ut sist och då blir man ofta sittande och gör ingenting, eller lyssnar på musik. Och det vill man ju inte alltid, för alla andra gör ju inte det.
- ANNIKA Är det någon skillnad beroende på hur gammal man är?
- LIV Om man tänker alltså låg- och mellanstadiet så tycker jag faktiskt att rasterna är ganska bra, för då är man oftast ute på skolgården. De flesta skolor brukar ha de reglerna, att man ska vara ute på rasterna. Ja och då kan det vara ganska lätt, framförallt när man är lite yngre, framförallt lågstadieåldern, för då får man oftast inte använda telefonerna på rasterna. Men i högstadiet och mellanstadiet kanske, så kan det bli lite svårare, för att då får man oftast vara inne på rasterna och alla håller på med sina telefoner och då kan det bli lite svårt att ta kontakt med folk.
- EMIL Det finns något som på min skola kallas för rastverksamhet och då var det lärare som ledde olika lekar. Och det blev ju ofta så att jag hamnade där för jag hade inget annat att göra. Det var där jag träffade mest folk, mest klasskompisar, så då blev jag ju kompis med många. Senare blev det ju både fotbollsmatcher och ... andra saker, som att vi spelade musik och sjöng.
- ANNIKA Kan ni ge något förslag på hur lärare kan göra för att underlätta för delaktighet?
- LIV Ett förslag, som de kan göra, tycker jag är att prata mycket om hur det är att leva med blindhet och göra övningar och liknande saker med klassen. Och att låta klassen ställa frågor om de har, antingen till eleven eller till lärarna, eller så. Det tror jag är viktigt.
- EMIL Ja, det är ju så att det är bra att man pratar med klassen om det, inte bara en gång utan vid olika tillfällen. Och att man också tipsar den personen, kanske lite i samarbete med sin resurs, att ”Du kan vara

med den personen” eller ”De gör det här”. Det tycker de nog säkert är kul.

ANNIKA Kan ni ge något exempel där ni har upplevt väldigt bra delaktighet?

EMIL Det var en gång i sexan. Vi hade väldigt roliga ämnen, men på rasten den dagen så var det tre fjärdedelar av klassen som lekte kull. Det var alltid populärt med kullekar på vår skola. Och då kom vi på att jag och min resurs kunde ... vara tillsammans och vara i samma lag och springa ihop. Och då blev det så att jag kom tvåa, alltså näst sist i den där kedjekullen. Alltså jag blev näst sist infångad. Och det gjorde att jag kände mig som en del i gänget och jag kände motivation, att jag kunde fortsätta att vara med i de där lekarna, för förut kände jag bara att ”Äsch, jag kan inte vara med för jag kommer ... Jag ser ju inte och då kommer jag ändå inte så bra, då kommer inte jag ändå komma så bra till. Jag kommer inte få någon chans att vinna”, om det var tävlingar. Så att det gjorde verkligen att jag kunde ... jag vågade ta chansen och vara med de andra i gänget och vara med om det som hela klassen gjorde, i princip.

LIV Ett exempel som jag har är när vi, jag och min klass, var iväg på en klassresa i trean. Och då, sent på kvällen ena dagen, så körde hela klassen sanning eller konsekvens. Då kändes det verkligen som att jag var en del av klassen, och det kändes väldigt bra. Och ja, det kändes verkligen som att ingen tänkte på, eller brydde sig om att jag hade en synnedsättning, utan jag var ändå en del i gänget.

ANNIKA Varför blev det så bra just då, tror du?

LIV Det är det jag inte riktigt vet, men jag kommer ihåg att jag kände verkligen i kroppen alltså ”Gud vad bra det här känns”. Jag vet faktiskt inte riktigt vad det var. Det var som sagt ingen som gjorde något särskilt, ingen vuxen som gjorde något ... och ingen i klassen som heller gjorde något särskilt. Men det var väl kanske att, man brukar inte göra aktiviteter så där, hela klassen, riktigt. Det kanske bara var det som gjorde att det kändes så bra ... just då.

ANNIKA Sista frågan, vad tänker ni att alla lärare borde tänka på?

EMIL Det är viktigt att lärarna och resurserna pratar med varandra och med klassen och tipsar om vem man kan vara med, så att man får vänner i skolan, för det är där man är halva sin vakna tid. Och så är det också viktigt för lärarna att anpassa på rätt sätt. Alltså man ska inte ... det är bra att anpassa om det till exempel är bilder eller spel som man inte kan vara med på, men man ska inte särbehandla utan särskilda skäl.

LIV Jo men det är väl det här med att informera om synnedsättningen och ... om man pratar med eleven om vad den har för önskemål, om den har någonting, något tips eller så. Eller framförallt om det är resurser, att de ska fråga ”Är det några särskilda du vill vara med?” ...

Det är viktigt att lärarna och resurserna hjälper till och ser till så att eleven faktiskt får vänner.

Musik